

Eesti Arst on tervishoiutöötajate seas loetuim erialaväljaanne

Madis Filippov – Med24 toimetaja

Madis Filippov

Meditsiinimeedia lugejauuringu andmetel on Eesti tervishoiutöötajate seas enim loetud paberväljaanne Eesti Arst ning võrguväljaanne med24.ee.

Eesti Arsti väljaandja Celsius Healthcare korraldas 2015. aasta oktoobris lugejauuringu, mille eesmärk oli selgitada meditsiinimeedia loetavust Eesti tervishoiutöötajate sihtrühmades, spetsiifiliselt ajakirja Eesti Arst loetavust ja hinnanguid ajakirjale ning hinnata muutusi võrreldes kahe aasta taguse aastaga. Sarnane uuring korraldati 2013. aasta novembris ja ka 2011. aasta oktoobris.

Lugemisharjumuste selgitamiseks viidi 2015. aasta 41.–42. nädalal läbi veebiküsitlus, mis valmis Celsius Healthcare' ja uuringufirma Faktum & Ariko koostöös. Küsimustik saadeti e-kirjaga erinevatele meditsiinivaldkonna kontaktibaasidele (arstide liidu, perearstide seltsi, residentide ja nooremarstide, pereõdede seltsi postitusnimekirjad jt).

Võrreldes 2013. aasta küsitlusega oli valim esinduslikum. Ankeedile vastas 492 tervishoiuspetsialisti (2013. aastal 395), kellest 262 olid eriarstid (53%), 115 perearstid (23%), 46 apteekrid (9%), 46 pereõded (9%) ja 23 vastajat nimetas oma erialaks muu (5%). Vastajatest oli 83% naisi (409) ning 17% mehi (83). Neist 57% olid vähemalt 46aastased, 24% kuulus vanuserühma 31–45 aastat ning 19% olid kuni 30aastased. Vastajad märkisid piirkonnaks peamiselt Tallinna (37%), muu (33%), Tartu (25%) ning Pärnu (5%).

Paberväljaannetest oli suurima üldloetavusega, mis hõlmab pidevalt ja vahetevahel lugejaid, Eesti Arst (86%). Võttes aluseks pidevalt lugemise vastused, on enim loetud paberväljaanne kogu küsitlusvalimis Eesti Arst (55%, 2013. aastal 39%). Järgnevad Perearst ja Meditsiiniuudised (mõlemad 28%, 2013. aastal vastavalt 27% ja 25%).

Eriarstide seas on loetavaim paberväljaanne Eesti Arst, mille üldloetavus oli 94%. Pidev loetavus oli 69%, mis on veidi suurem kui 2013. aastal (61%). Välismaised eriala-

ajakirju loeb 81% (pidevalt ja vahetevahel), haigla siseajalehte 81%, Meditsiiniuudiseid 79%, välismaiseid üldmeditsiini ajakirju 58%, väljaannet Meditsiin Fookuses 25% ja Perearsti 23% eriarstidest.

Perearstide seas on loetuim paberväljaanne Perearst, mille üldloetavus oli 96% ning pidev loetavus 89% (2013. aastal 82%). Eesti Arsti loeb 89%, Meditsiiniuudiseid 78%, Pereõde 72%, haigla siseajalehte 51%, väljaannet Meditsiin Fookuses 44%, välismaiseid üldmeditsiini ajakirju 37% ning välismaiseid erialaajakirju 32% perearstidest.

Võrreldes neid tulemusi 2013. aasta uuringuga, on pidevalt lugemine suurem pea kõigi väljaannete puhul. Siinkohal tuleb siiski arvestada kahe võimaliku mõjuga tulemustele. Nimelt kasutati 2013. aastal 5 punkti skaalat: pidevalt, tihti, vahetevahel, harva, üldse mitte. Seekord aga lihtsustatud 3 punkti skaalat: pidevalt, vahetevahel, üldse mitte. See tähendab, et osa varasematest tihti-vastustest võis seekord muutuda pidevalt-vastuseks. Samuti võib oma mõju olla ka kogu valimi struktuuri erinevustel.

Loetuim võrguväljaanne med24.ee

Üldloetavuselt oli 85%-ga loetavaim võrguväljaanne kogu küsitlusvalimis med24.ee. Eriarstide seas oli loetavus 82% ja perearstide seas 83%. Üldloetavuselt järgnesid välismaised teadusajakirjad veebis (65%), eestiarst.ee (63%), muud välismaised võrguväljaanded (58%), haigla sisevõrk (52%), mu.ee (41%) ning perearstide internetikeskkond Svoog (23%).

Võttes aluseks pidevalt lugemise vastused, on enim loetud võrguväljaanne taas med24.ee (35% loeb pidevalt), järgnevad haigla sisevõrk (27%) ja välismaised teadusajakirjad veebis (26%). Kõige vähem loetakse pidevalt kogu valimit arvestades ravimifirmade kinniseid arstidele suunatud keskkondi (4%). Võrreldes neid tulemusi 2013. aasta uuringuga, on pidevalt lugemine ka siin suurem pea kõigi väljaannete puhul. Näiteks oli 2013. aastal med24.ee pidev loetavus 29%, haigla sisevõrku

luges 18% ning välismaiseid teadusajakirju veebis 17% vastanutest. Siinkohal tuleb samuti arvestada kaht võimalikku mõju tulemustele – nii skaala muutuse kaudset mõju kui ka valimi struktuuri erinevuste võimalikku mõju.

Võrreldes 2013. aastaga on märkimisväärselt kasvanud tahvelarvutite kasutamine meditsiiniteemaliste uudiste lugemisel. Tahvelarvuteid kasutab 39% küsitletud valimist. See on 8% rohkem kui 2013. aastal (31%). Nutitelefonist loeb kas või mõnd meediaväljaannet kolmandik (34%) küsitletuist ning see on 6% enam kui 2013. aastal (28%).

Küsitlusele eelnenud 3 kuu jooksul oli Eesti Arsti võrguväljaannet külastanud 44% võrguväljaande lugejaist. Ajaline filter on tähtis põhjusel, et selle aja jooksul toimus võrguväljaande formaadi muudatus ning seetõttu tuleks edasiste hinnangute juures eristada varasemaid ja hiljutisemaid lugejaid. Eestiarst.ee võrguväljaande juures ongi näha, et see on viimase 3 kuu jooksul külastanute seas parem kui ülejäänute seas. Väga heaks hindab väljaannet 11% ja üldiselt heaks 59% hiljutisematest külastajatest ehk kokku selgelt positiivseid hinnanguid on 70%. Varasemate külastajate seas on need hinnangud vastavalt 2% ja 30% ehk kokku 32%.

Kui 2013. aastal hinnati Eesti Arsti teadusliku ja kogukondliku materjali suhet ligilähedaselt võrdselt tasakaalustatuks (45%) või teadusliku aktsendi kasuks (43%), siis nüüd on kergelt ülekaalus teadusliku aktsendi hinnang (50% hindas teadulikuks, 44% tasakaalustatuks). Väga teadusliku hinnangu osa pole siiski muutunud (6%). Samas oli 2013. aastal tasakaalustatuse ja teaduslikkuse eelistajate osa samuti ligilähedaselt võrdne ehk vastuolu hinnangu ja eelistuse vahel ei olnud, kuid nüüd on veidi enam tasakaalustatuse ootust (55%, 2013. aastal 49%) kui teaduslikkuse ootust (40%, 2013. aastal 47%). Seega nihkus hinnang veidi teaduslikkuse poole, ootused aga veidi tasakaalustatuse poole ning tekkinud on teatav disproportioon. Paberväljaannet peab vajalikuks 74% kõigist Eesti Arsti lugejatest ja see näitaja ei ole võrreldes 2013. aastaga muutunud.

Eesti Arsti peamised tugevad ja nõrgad küljed

Kaheks peamiseks tugevaks küljeks on endiselt Eesti-kesksus (22%) ja teadusartiklid-uuringud (19%), kuid nende kohad

esimese ja teisenä on vahetunud. Muud tugevuse tunnused on üldjoontes endised: eestikeelne (15%), informatiivne (12%), mitmekülgne (8%), tasakaalustatud, usaldusväärne (5%), haigusjuhte tutvustav (4%), professionaalne (4%), aktuaalseid teemasid kajastav (4%), meeldiv, vajalik (3%), traditsioonidega (2%), ajakohane (2%), ravijuhendeid tutvustav (2%), regulaarselt ilmuv (1%), ainulaadne (2%), muu (7%), vastus puudub / ei oska öelda (11%).

Kaheks peamiseks puuduseks on kokkuvõttes liiga vähene kasu praktilises igapäevätöös (nimetas 47%) ja vastaja eriala liiga vähene käsitlemine (42%). Mõlemad puudused on iseloomulikud kõigi ametirühmade vastustes.

Ajakirja Eesti Arst soovitaks oma kolleegile täielikult 45% lugejaist ning teatud rubriike soovitaks 50% lugejaist. Pigem ei soovitaks 3% ja ei soovitaks 2%. Siinkohal tuleb uuringu läbiviijate hinnangul arvestada, et mitteesoovitamine ei pruugi olla tingitud halvast hinnangust, vaid võib tuleneda ka põhimõttest – pole minu ülesanne kolleegidele midagi soovitada, nad oskavad ise otsustada.

Viies vastused palliliseks indeksiks süsteemiga 100-75-25-0, on Eesti Arsti soovitusindeks seekord 83 palli, 2013. aastal oli see 86 palli. Uuringu läbiviijate hinnangul võib 3pallilist vahet selle valimi mahu juures pidada piiriks, kust algab statistiliselt eristuv muutus, ehk tegu on soovitusindeksi minimaalse langusega, kuigi tase on endiselt kõrge.

Idee, et Eesti Arst peaks püüdlema rahvusvahelise levikuga teadusajakirjaks, ei saanud olulist toetust 2013. aastal ja sai seda veel vähem seekord – mõtet pooldas 20% (2013. aastal 28%), ei pooldanud 45% (40%), kusjuures pooldajate osa on kahanenud eeskätt eriarstide seas. Siinkohal tasub ka meenutada Eesti Arsti tugevaid külgi ja ootusi – eestikeelsus ja tasakaalustatus teaduslikkuse ja kogukondlikkuse vahel.

Uuringust tuleneb, et Eesti Arst on meie arstkonna hulgas loetuim eestikeelne meditsiiniväljaanne, mida loetakse üha rohkem ka veebis. Ajakirja peamiseks tugevateks külgedeks peetakse Eesti-kesksust, teadusartikleid ning uuringuid.

Uuringu autorid tänavad kõiki uuringus osalenuid. Toimetuse ootab jätkuvalt tagasisidet ajakirja sisu kohta ka uuringuvälisel ajal.